

Antičke kamene urne kao spolije u crkvi sv. Jurja u Mateškom Selu

Domagoj PERKIĆ, Dubrovnik

<https://www.doi.org/10.17234/9789533790343.31>

Rad obrađuje brojne nalaze antičkih kamenih urni u svojoj sekundarnoj funkciji, kao spolije u zidu i temeljima srednjovjekovne crkve sv. Jurja u Mateškom Selu. U pravilu riječ je o pravokutnim sanducima i pripadajućim poklopcima u obliku krova na dvije vode, iskorištenim kao pogodan građevinski materijal, u raznim fazama crkve, crkvenog namještaja i pripadajućeg ogradnog zida uokolo crkve. Najviše spolija nalazi se na prijelazu temelja u zide lađe crkve te na istočnim uglovima zida lađe. Gotovo sve urne su neukrašene, tek na jednoj nalazimo dijelove tabula ansate te dva nečitka natpisa u kružnom natpisnom polju. Upravo ovakva kružna natpisna polja predstavljaju lokalnu specifičnost i upućuju na moguće postojanje lokalne radionice u kontekstu antičkih kamenoloma na širem području međuriječja Korane i Mrežnice sa svojim slivom u Kupi. Uža ubikacija izvorne antičke nekropole s urnama nije poznata, no donosi se okolni arheološki kontekst u kojem je moguće tražiti takve odgovore.

Ključne riječi: antika, spolije, kamena urna, sv. Juraj, kružno natpisno polje

Crkva sv. Jurja

Crkva sv. Jurja nalazi se na blago uzvišenom brežuljku u samom središtu Mateškog Sela, oko 4 km jugoistočno od Generalskog Stola, u Karlovačkoj županiji (T 1:1)¹. Najstarija je sačuvana crkva na području ove županije, jedina koja je prema predaji preživjela osmanlijske upade i okupaciju u kasnom srednjem i novom vijeku (Mužar 2005: 22).

U izvorima se spominje kao crkva «*sancti Georgii de Colechane*» već 1334. i 1501. (Rački 1872: 226). U stručnoj literaturi uzgredno je spominjana kao crkva nastala s prijelaza romanike u gotiku (Horvat A 1964: 29; 1986: 153; Kruhek 1993: 143–144; Stošić 1994: 120–121), a u kontekstu antičkih spolija u ranijim radovima autora ovog rada (Perkić 2000: 3–4; Perkić 2002: 118; Perkić 2017: 192, 196–197). No, ovdje se donose detaljniji podatci o samim spolijama te njihov kataloški opis s popratnom nacrtnom dokumentacijom (Perkić 2012: 176–178)², sve temeljeno na zaštitnim arheološkim istraživanjima u razdoblju od 1999. do 2001.³, u sklopu obnove i prezentacije crkve⁴.

¹ Koordinate položaja u Gauss-Krügerovu projekcijskom koordinatnom sustavu, u odnosu na Greenwich su: 50 20 321 N, 55 34 005 E, Z = 216 m NV, k.č. 1038/3, čest. zgr. 35, k.o. Mateško Selo.

² Predmetni rad predstavlja manji segment doktorske disertacije obranjene na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, u rujnu 2012. godine, gdje je mentorica bila dr. sc. Mirjana Sanader, red. prof. Kako je ovaj zbornik posvećen prof. Mirjani Sanader, koristim i ovu priliku zahvaliti joj se na pomoći tijekom doktorskog studija i pisanja disertacije. U međuvremenu ažurirana i prilagođena verzija doktorske disertacije je publicirana u izdanjima Književnog kruga Split (Perkić 2019).

³ Istraživanja je obavio Konzervatorski odjel u Karlovcu, voditelj istraživanja Domagoj Perkić.

⁴ Obnova i prezentacija crkve povjerena je Hrvatskom restauratorskom zavodu, voditeljica programa Vladanka Milošević.

Postojeća crkva sv. Jurja jednobrodna je građevina s izduženom pravokutnom lađom i užim pravokutnim svetištem s blagim otklonom prema sjeveru u odnosu na lađu, te preslicom na zapadnom pročelju. Ukupna vanjska dužina crkve je 13,95 m od čega lađe 9,55 m, a svetišta 4,30 m. Širina lađe je 5,60 m, a svetišta 4,5 m (Perkić 2017: 187). Istraživanjima od 1999. do 2001. utvrđeno je postojanje najmanje šest faza, od kojih se najranija datira u kraj 12. ili početak 13. st. (Perkić 2017: 190–195).

Antičke spolije

U okviru navedenih istraživanja od 1999. do 2001. utvrđeno je postojanje velikog broja antičkih urni, ugrađenih u temelje i ziđe crkve, oltarne menze, ogradnog zida uokolo crkve, a jedan sanduk urne je i danas u upotrebi kao krstionica unutar crkve. Kako su pojedine urne već ranije bile vidljive na prijelazu temelja u ziđe lađe, pojedini autori su ih ispravno atribuirali u rimsko razdoblje, međutim nisu ih prepoznali kao urne, pa su čak vidjeli i mogućnost drvenog nadgrađa lađe zbog udubina u spolijama s gornje strane (Stošić 1994: 120–121).

Sveukupno je nađeno 40 cjelovitih ili ulomaka sanduka i poklopaca urni, s tim da je taj broj zasigurno i nešto veći, jer dio spolija u ziđu crkve nije vidljiv zbog prekrivenosti žbukom. Uglavnom riječ je o urnama s pravokutnim sandukom (tzv. četverokutne urne) i poklopcima u obliku krova na dvije vode s ugaonim akroterijima. Iz njih se kasnije razvijaju sarkofazi identičnog oblika, gdje je razlika samo u gabaritima, odnosno sarkofazi su zbog skeletnog pokopavanja prije svega duži (Cambi 2003: 100, 105; 2010: 7). Rimske četverokutne kamene urne inače su poznate na širem području provincija Norika, Gornje Panonije i Dalmacije tijekom 1. do sredine 3. st. (Jovanović 1984: 8–10, 88–97). U Hrvatskoj su npr. poznate iz Šćitarjeva (*Andautonija*) (Vikić-Belančić 1981: 132), ali i obližnjih lokaliteta u Točku kod Dudukovića (Perkić 2012: 205, 238–239) te Vujaškovićima kod Ponorca (Šarić 1991–92: 111–120). Vode porijeklo od italskih formi, posebno čestih u zapadnim provincijama carstva, pa se pretpostavlja kako su na naše prostore dospjeli s doseljenicima s tih prostora (Srejšević 1965: 78–79). U Panoniji su znatno češće nego kamene urne cilindričnog oblika, za razliku od Dalmacije gdje prevladavaju cilindrične (Jovanović 1984: 42).

Pri gradnji crkve sv. Jurja antičke kamene urne iskorištene su kao pogodan, već obrađen građevinski materijal (T. 1: 3, 4; 2:1–18). Sanduci su ponekad ugrađeni u temelje crkve, no najviše ih se nalazi u oba istočna ugla lađe, iznad poklopaca, gdje se naizmjenice pružaju do pod kroviste. Slična je situacija i na zapadnom dijelu, s tim da nisu na uglovima današnje lađe, nego na uglu izvorne, kraće dužine lađe. Poklopci urni su uglavnom ugrađeni na prijelazu temelja u ziđe, gotovo duž cijele lađe crkve, okrenuti su naopako, odnosno vrh krova i akroteriji su okrenuti prema dole, a unutrašnji svod prema gore. Na taj način se dobila kompaktna i zaravnjena površina na koju se vrlo jednostavno moglo dalje zidati. Većina urni nalazi se u temeljima i ziđu iz vremena 2. faze crkve, okvirno datirane u vrijeme između početka 14. i početka 15. st. (Perkić 2017: 190–193).

Svi primjerci su jednostavne, ali fine obrade, zaglađenih stranica. Veličina im varira, za sanduke od 100x160 do 90x130 cm, a za poklopce od 93x156 do 80x114 cm. Uglavnom su neukrašeni. Na samo jednom primjerku, ugrađenom u dno istočnog pročelja temelja apside, nalazimo ulomak sanduka gdje je *tabula ansata* (natpis nije vidljiv) na prednjoj strani (T. 2: 17). Kamene urne kojima je *tabula ansata* na prednjoj strani obično su datirane u 2. i 3. st., mada nije isključen i kraj 1. st. posl. Kr. Pretpostavka je kako je prisutnost omeđenog polja na svim oblicima: stele, sarkofazi, kamene urne, posljedica istog uzora, možda italskih sepulkralnih spomenika: cilindričnih i kvadratičnih kamenih urni, kod kojih je natpisno polje također izdvojeno omeđenim poljem. Razlika između italskih primjera i lokalnih je u tome što je kod italskih *tabula ansata* reljefno izrađena, a kod naših linearno urezana (Jovanović 1984: 90).

Pored navedenog, na dva sanduka nalaze se tragovi kružnog polja s natpisom, nažalost oba nečitka (T. 1: 5; 2: 7; 4: 7). Međutim, na sanduku urne ugrađene u jugoistočni ugao lađe naziru se slova D M, odnosno invokacijska sintagma *Dis Manibus* (T. 1: 5; 2: 7), koja isključuje datiranje natpisa i urne prije 2. st. Posveta Manima, u podunavskim provincijama i Dalmaciji, nije se ustalila prije Hadrijanova razdoblja, premda se pojavila i prije (Petrović 1975: 82; Cambi 1990: 117; Starac 2000: 72–73; Paškvalin 2012: 28–29). Ovdje je potrebno nešto više reći o kružnom natpisnom polju. Naime, takav element predstavlja izvjesnu lokalnu specifičnost gdje se natpisi urezuju u kružna polja, što bi upućivalo na moguće postojanje lokalne klesarske radionice. Pored dviju urne iz sv. Jurja, kružno natpisno polje nalazimo i kod obližnjih primjeraka urni istog

oblika s lokaliteta Mala Crkvina, Kneževo brdo i Vujaškovića te jednom primjerku stele iz Kneževa brda, sveukupno 6 nalaza (Perkić 2012: 185). Takvu mogućnost već ranije je uočio i obrazložio Ivan Šarić kojemu su bili poznati samo nalazi urne iz Vujaškovića i stele s Kneževa brda kod Točka (Šarić 1992: 111–117).

Prisutne su dvije inačice izrade kružnih polja. Kod primjeraka iz Kneževa brda i Vujaškovića natpisi su urezani u krug što ga oblikuje izdubljena kružnica, unutrašnji je rub kružnice zaobljen i u odnosu na površinu kruga neznatno reljefno ispupčen, čineći natpisnom polju jednostavnu profilaciju. Dok kod primjeraka iz Mateškog Sela i Male Crkvine nema takve profilacije, nego je riječ o jednostavno izdubljenoj kružnici unutar koje je urezani natpis. Pitanje je da li motiv kruga predstavlja samo ukrasni motiv ili je u njima skriveno neko dublje religijsko (solarno) značenje, no zasigurno je oznaka i specifičnost lokalnih radionica (Perkić 2012: 185).

Katalog antičkih spolija

Svi nalazi nacrtani su u mjerilu 1:20, osim urni koje su kao spolije ugrađene u temelje crkve Sv. Jurja u Mateškom Selu, a zbog prilagodbe formatu teksta⁵. U opisu nalaza navodi se:

- lokalitet, mjesto nalaza
- vrsta nalaza (spolija ili pojedinačni nalaz)
- element nalaza (sanduk ili poklopac)
- stupanj sačuvanosti (cjelovit, djelomično sačuvan, ulomak)
- dimenzije

Zbog određene ujednačenosti kod navođenja stupnja sačuvanosti nalaza odredili smo da je djelomično sačuvan kada je sačuvano više od 50 %, ulomak kada je manje od 50 %, a cjelovit ako je nalaz u potpunosti sačuvan.

1. Naselje Mateško Selo/sv. Juraj – u temelju zida cinkture 1 (T. 3: 1)

- spolija
- poklopac
- cjelovit
- dimenzije: 114x85x35

2. Naselje Mateško Selo/sv. Juraj – u temelju zida cinkture 2 (T. 3: 2)

- spolija
- poklopac
- ulomak
- dimenzije: “73” x “58” x 36

3. Naselje Mateško Selo/sv. Juraj – prostor cinkture 1a (T. 5: 1)

- pojedinačni nalaz
- poklopac
- ulomak
- dimenzije: “40” x 80 x 28

4. Naselje Mateško Selo/sv. Juraj – prostor cinkture 1b (T. 5: 7)

- pojedinačni nalaz
- poklopac
- ulomak
- dimenzije: “18” x “32” x “28”

---

⁵ Sve nalaze nacrtala je Marta Perkić.

5. Naselje Mateško Selo/sv. Juraj – prostor cinkture 1c (T. 5: 3)
  - pojedinačni nalaz
  - poklopac
  - ulomak
  - dimenzije: “108” x “80” x 30
6. Naselje Mateško Selo/sv. Juraj – današnja krstionica (T. 4: 1)
  - spolija
  - sanduk
  - cjelovit
  - dimenzije: 97x62x46
7. Naselje Mateško Selo/sv. Juraj – u oltarnoj menzi 1 (T. 3: 3)
  - spolija
  - poklopac
  - cjelovit
  - dimenzije: 120x80x33
8. Naselje Mateško Selo/sv. Juraj – u oltarnoj menzi 2 (T. 4: 8)
  - spolija
  - poklopac
  - ulomak
  - dimenzije: “36”x “74”x24
9. Naselje Mateško Selo/sv. Juraj – u oltarnoj menzi 3 (T. 4: 4)
  - spolija
  - sanduk
  - djelomično sačuvan
  - dimenzije: 82x57x “32”
10. Naselje Mateško Selo/sv. Juraj – u oltarnoj menzi 4 (T. 4: 7)
  - spolija
  - sanduk
  - djelomično sačuvan
  - dimenzije: 86x56x “38”
  - epigrafski natpis u kružnom polju – nečitak
11. Naselje Mateško Selo/sv. Juraj – u oltarnoj menzi 5 a-e (T. 4: 2, 3, 5, 6, 9)
  - spolije
  - poklopac
  - 5 ulomaka
12. Naselje Mateško Selo/sv. Juraj – južni temelj lađe 1 (T. 2: 1)
  - spolija
  - poklopac
  - cjelovit
  - dimenzije: 120 x 83 x “30”
13. Naselje Mateško Selo/sv. Juraj – južni temelj lađe 2 (T. 2: 2)
  - spolija
  - poklopac
  - cjelovit
  - dimenzije: 130 x 88 x “35”

14. Naselje Mateško Selo/sv. Juraj – južni temelj lađe 3 (T. 2: 3)
  - spolija
  - poklopac
  - cjelovit
  - dimenzije: 116 x 83 x “33”
15. Naselje Mateško Selo/sv. Juraj – južni temelj lađe 4 (T. 2: 4)
  - spolija
  - poklopac
  - cjelovit
  - dimenzije: 117 x 90 x “32”
16. Naselje Mateško Selo/sv. Juraj – južni temelj lađe 5 (T. 2: 5)
  - spolija
  - poklopac
  - cjelovit
  - dimenzije: 116 x 93 x “28”
17. Naselje Mateško Selo/sv. Juraj – južni temelj lađe 6 (T. 2: 6)
  - spolija
  - poklopac
  - cjelovit
  - dimenzije: 156 x 93 x 40
18. Naselje Mateško Selo/sv. Juraj – južni temelj lađe 7 (T. 2: 7)
  - spolija
  - sanduk
  - cjelovit
  - dimenzije: “60” x 90 x 55
  - epigrafski natpis u kružnom polju
19. Naselje Mateško Selo/sv. Juraj – sjeverni temelj lađe 1 (T. 2: 8)
  - spolija
  - poklopac
  - cjelovit
  - dimenzije: 130 x 88 x “38”
20. Naselje Mateško Selo/sv. Juraj – sjeverni temelj lađe 2 (T. 2: 9)
  - spolija
  - sanduk
  - cjelovit
  - dimenzije: ??? x 93 x 65
21. Naselje Mateško Selo/sv. Juraj – sjeverni temelj lađe 3 (T. 2: 10)
  - spolija
  - poklopac
  - cjelovit
  - dimenzije: 107 x ??? x “32”
22. Naselje Mateško Selo/sv. Juraj – sjeverni temelj lađe 4 (T. 2: 11)
  - spolija
  - poklopac
  - cjelovit
  - dimenzije: 111 x ??? x “35”

23. Naselje Mateško Selo/sv. Juraj – sjeverni temelj lađe 5 (T. 2: 12)
- spolija
  - poklopac
  - cjelovit
  - dimenzije: 99 x ??? x “42”
24. Naselje Mateško Selo/sv. Juraj – sjeverni temelj lađe 6 (T. 2: 13)
- spolija
  - poklopac
  - cjelovit
  - dimenzije: 112 x ??? x “30”
25. Naselje Mateško Selo/sv. Juraj – sjeverni temelj lađe 7 (T. 2: 14)
- spolija
  - poklopac
  - cjelovit
  - dimenzije: 122 x ??? x “34”
26. Naselje Mateško Selo/sv. Juraj – sjeverni temelj lađe 8 (T. 2: 15)
- spolija
  - poklopac
  - cjelovit
  - dimenzije 136 x 99 x 37
27. Naselje Mateško Selo/sv. Juraj – sjeverni temelj lađe 9 (T. 2: 16)
- spolija
  - sanduk
  - cjelovit
  - dimenzije ??? x 90 x 31
28. Naselje Mateško Selo/sv. Juraj – temelj apside 1 (T. 2: 17)
- spolija
  - sanduk
  - djelomično sačuvan
  - dimenzije “80”x “66” x “35”
  - *tabula ansata* na pročelju, ali bez natpisa
29. Naselje Mateško Selo/sv. Juraj – temelj apside 2 (T. 2: 18)
- spolija
  - poklopac
  - cjelovit
  - dimenzije 100 x “62” x “26”
30. Naselje Mateško Selo/sv. Juraj – ziđe današnje lađe
- spolije
  - 7 poklopaca i sanduka urni koji se nalaze pod žbukom i mogu se samo nazrijeti te ne ulaze u katalog zbog nepotpunih parametara
31. Naselje Mateško Selo – u dvorištu iza kućnog broja 19 (T. 5: 6)
- pojedinačni nalaz
  - sanduk
  - djelomično sačuvan
  - dimenzije: 85x70x ”43”

32. Naselje Mateško Selo – kod izvora Žutuljak (T. 5: 5)

- pojedinačni nalaz
- poklopac
- djelomično sačuvan
- dimenzije: “83” x 81 x 34

33. Naselje Mateško Selo – dvorište M. Mateše 1a (T. 5: 2)

- pojedinačni nalaz
- poklopac
- ulomak
- dimenzije: “56” x “64” x 28

34. Naselje Mateško Selo – dvorište M. Mateše 1b (T. 5: 4)

- pojedinačni nalaz
- poklopac
- ulomak
- dimenzije: “80” x “55” x 40
- Okolni arheološki kontekst

Pored spolija u crkvi sv. Jurja, u ogradnom zidu te prostoru cinkture, u neposrednoj okolici, do pedesetak metara uokolo, nalazimo još 4 nalaza kamenih urni, kao spolije ili pojedinačni nalazi u sekundarnoj upotrebi. Tako na adresi Mateško Selo br. 19 nalazimo jedan sanduk urne, zatim dva poklopca urni u dvorištu Mata Mateše te jedan poklopac na izvoru Žutuljak (Perkić 2012: 175, 201). Istog su oblika, izrade i veličine kao i ove iz sv. Jurja, pa je za pretpostaviti da potječu s iste nekropole.

Arheološki kontekst u širem smislu, koji bi obuhvaćao međurječje Korane i Mrežnice sa svojim slivovima u Kupu u Karlovcu, predstavljen je antičkim nekropolama u speleološkim objektima, antičkim kamenolomima gdje su se proizvodile urne i sarkofazi te antičkim naseobinskim lokalitetima (Perkić 2002: 103–131; 2008: 115–133; 2012: 1–364; 2015: 45–50). Dakle, položaji antičkih nekropola kao izvorni lokaliteti na kojima su bile predmetne kamene urne iz sv. Jurja i neposredne okolice nisu poznati. Možemo ih očekivati u blizini naseobinskih lokaliteta, uz komunikacijske pravce, a upravo je to prostor uokolo sv. Jurja. Naime, tu nalazimo tri naseobinska lokaliteta iz rimskog razdoblja: Bakić brdo/Oreščani (oko 1 km južno od crkve) i Zidine/Bosiljevac (oko 750 m jugoistočno od crkve) u Mateškom Selu te «Njiva Todora Čotre» u Svojiću (oko 3 km južno od crkve). Za prva dva lokaliteta može se pretpostaviti da je riječ o dvije manje villa rustice, dok lokalitet u Svojiću možda predstavlja izvjesno veće naselje (Perkić 2002: 119; 2012: 220–236).

Upravo između Zidina i Bakić brda prolazi cesta koja danas vodi od Generalskog Stola, preko rijeke Mrežnice, do Svojića i Perjasice. Može se pretpostaviti da je takav komunikacijski pravac korišten i u antičko vrijeme, no konkretni ostaci rimske ceste nisu nađeni. Također, titular Sv. Juraj jedan je od najomiljenijih srednjovjekovnih svetaca, a crkve njemu posvećene vrlo često nalazimo uz rimska naselja, odnosno uz rimske ceste (Žeravica & Kovačić 2002: 7, 13, 15, 17; Perkić *et al.* 2007: 32). Stoga je logično za očekivati izvornu nekropolu s kamenim urnama u prostornom kontekstu spomenutih naselja i komunikacije između njih.

Potrebno je spomenuti i položaj Mavrovac (Marlovac), oko 3 km jugoistočno od sv. Jurja, s kojeg je prema zapisima župnika Ignjata Peraka iz 1892. u spomenici župe Brest (Mrežnički), prema predaji, srušen neki stari objekt od čijeg je žida sagrađen sv. Juraj u Mateškom Selu (Mužar 2005). Pregledom terena tu nisu pronađeni tragovi bilo kakvog arheološkog lokaliteta, a detaljnije rekognosciranje šireg područja znatno je otežano zbog zaostalih minsko-eksplozivnih sredstava iz domovinskog rata.

Sljedeći bitan segment okolnog arheološkog konteksta predstavljaju brojni antički kamenolomi gdje su se proizvodili antički sarkofazi i urne, a vjerojatno i ostali utilitarni predmeti. Do sada je poznato 29 lokaliteta koji predstavljaju manje pojedinačne kamenolome. Oni se mogu grupirati u 11 većih cjelina, a svi zajedno čine jedinstveni proizvodni kompleks. U kamenolomima je pronađeno 38 sarkofaga i 4 urne, s tim da je uvijek riječ o nezavršenim ili u proizvodnji slomljenim primjercima. Dakle, za pretpostaviti je da urne

u funkciji spolija iz sv. Jurja vjerojatno potječu iz ovih kamenoloma, ali su očigledno u međuvremenu bile i u svojoj primarnoj sepulkralnoj funkciji na izvjesnoj nekropoli.

Slijedom svega navedenog možemo zaključiti da je izvjesna antička nekropola s kamenim četvrtastim urnama iz 2. ili eventualno početka 3. st. devastirana u vremenu 2. faze crkve (između početka 14. i početka 15. st.). Poklopci i sanduci kamenih urni iskorišteni su kao pogodan i već obrađen građevinski materijal. Položaj izvorne nekropole, nažalost, do danas nije utvrđen. Pretpostavlja se da je bio negdje u blizini crkve, vjerojatno uz komunikaciju koja je vodila između manjih rimskih naselja na uzvisinama današnjeg Bakić brda i Zidina na Bosiljevcu, a prema centralnom naselju na području današnjeg Svojića. Unatoč brojnim antičkim kamenolomima u okolnom arheološkom kontekstu, ne možemo očekivati da urne potječu izravno iz kamenoloma, odnosno da nisu prije toga bile u svojoj primarnoj sepulkralnoj funkciji. Iz jednostavnog razloga što su sve urne – spolije u potpunosti završene (nema neobrađenih), jedna čak ima ostatke *tabula ansate*, a dva primjerka imaju natpise u kružnom polju. Za razliku od njih, svi proizvodi u kamenolomima, uglavnom sarkofazi, samo četiri urne, u pravilu su nezavršeni ili slomljeni u procesu vađenja i obrade.

U svakom slučaju, crkva sv. Jurja predstavlja izuzetno važno sakralno i kulturno dobro. Jedna je od najstarijih crkvi na karlovačkom području, jedina s tako velikim brojem ugrađenih antičkih spolija, odnosno poklopaca i sanduka kamenih urni. Stoga se i pristupilo zaštitnim arheološkim istraživanjima u okviru obnove i prezentacije crkve. Svi nalazi cjelovitih ili ulomaka urni koji nisu izravno ugrađeni u temelje ili zide crkve, a pronađeni su tijekom istraživanja, danas su izloženi uz crkvu. Njima je pridružen i dio ostalih pojedinačnih kamenih antičkih nalaza pronađenih u okolici, čime je dobiven manji lapidarij i dodatno je naglašena važnost ovog arheološkog lokaliteta.

Literatura

- Cambi 1990 N. Cambi, „Nadgrobnne stele s portretima podrijetlom s otoka Šolte i Drvenika“, *Vjesnik Arheološkog muzeja u Zagrebu*, 3. ser.– sv. 23, Zagreb, 1990, 111–124.
- Cambi 2003 N. Cambi, „Bilješka o japodskim urnama i sarkofazima“, *Senjski zbornik* 30, Senj, 2003, 97–108.
- Cambi 2010 N. Cambi, *Sarkofazi lokalne produkcije u rimskoj Dalmaciji (od II do IV st.)*, Split, 2010.
- Horvat 1964 A. Horvat, „Presjek razvoja umjetnosti u karlovačkom Pokuplju“, *Zbornik Gradskog muzeja Karlovac* 1, Karlovac, 1964, 24–64.
- Horvat 1986 A. Horvat, „Prilog problematici romanike na Baniji i Kordunu“, u: B. Čečuk, (ur.), *Arheološka istraživanja na karlovačkom i sisačkom području, Izdanja HAD-a* 10, Zagreb, 1986, 151–158.
- Jovanović 1984 A. Jovanović, *Rimske nekropole na teritoriji Jugoslavije*, Beograd, 1984.
- Kruhek 1993 M. Kruhek, *Graditeljska baština karlovačkog pokuplja*, Karlovac, 1993.
- Mužar 2005 M. Mužar, *Elaborat Sv. Juraj Mateško Selo – Generalski Stol*, Arhiv Konzervatorskog odjela u Karlovcu, Karlovac, 2005.
- Paškvalin 2012 V. Paškvalin, *Sepulkralni spomenici rimskog doba s područja Bosne i Hercegovine*, Djela Centra za balkanološka ispitivanja ANUBiH, knjiga 83, Sarajevo, 2012.
- Perkić 2000 D. Perkić, *Od sarkofaga do crkve, Kamen kao graditeljski materijal*, Katalog izložbe, Karlovac, 2000.
- Perkić 2002 D. Perkić, „Grad mrtvih u Bubijevoj jami kod Barilovića“, *Histria Antiqua* 8, Pula, 2002, 103–131.
- Perkić 2008 D. Perkić, „Nova nalazišta antičkih nekropola u špiljama na području Korduna“, u: B. Olujić (ur.), *Povijest u kršu, Zbornik projekta „Naselja i komunikacije u kontekstu veza jadranskog priobalja i unutrašnjosti u prapovijesti i antici“*, ALPIUM ILLYRICARUM STUDIA VOL. I, Zagreb, 2008, 115–133.
- Perkić 2012 D. Perkić, *Antičke nekropole u speleološkim objektima u kontekstu ostalih antičkih nalazišta na širem području Korduna* (neobjavljena doktorska disertacija, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu), Zagreb, 2012.

- Perkić 2015 D. Perkić, „Špilja Đutno, prilog poznavanju antičkih nekropola u špiljama“, *Subteranea Croatica* 18, 2015, 45–50.
- Perkić 2017 D. Perkić, „Crkva sv. Jurja u Mateškom Selu: nalazi iz grobova kasnoga srednjeg i novog vijeka“, *Prilozi Instituta za arheologiju u Zagrebu*, vol. 34, Zagreb, 2017, 185–225.
- Perkić 2019 D. Perkić, *Antičke nekropole u speleološkim objektima, kamenolomi i naselja na području Korduna*, Split, 2019.
- Perkić et al. 2007 D. Perkić, M. Perkić, Z. Žeravica & L. Kovačić, *Arheološka baština Župe Dubrovačke*, Katalog izložbe, Dubrovnik, 2007.
- Petrović 1975 P. Petrović, *Paleografija rimskih natpisa u Gornjoj Meziji*, Beograd 1975.
- Rački 1872 F. Rački, „Popis župa Zagrebačke biskupije 1334. i 1501. godine“, *Starine JAZU*, knj. 4, Zagreb, 1872, 201–229.
- Srejović 1965 D. Srejović, „Rimske nekropole ranog carstva u Jugoslaviji“, *Starinar* XIII–XIV, Beograd, 1965, 49–84.
- Starac 2000 A. Starac, „Rimske stele u Istri“, *Histria Archaeologica* 31, Pula, 2000, 61–132.
- Stošić 1994 J. Stošić, „Srednjovjekovna umjetnička svjedočanstva o Zagrebačkoj biskupiji“, u: T. Lukšić & I. Reberski (ur.), *Sveti trag*, Katalog izložbe, Zagreb, 1994, 110–130.
- Šarić 1991-92 I. Šarić, „Dva zanimljiva nadgrobna spomenika na području Korduna“, *Vjesnik Arheološkog muzeja u Zagrebu*, 3. ser.- sv. 14–15, Zagreb, 1991–1992, 111–120.
- Vikić-Belančić 1981 B. Vikić-Belančić, „Etapе urbanog razvitka Andautonije i antičko nasljeđe“, *Arheološka istraživanja u Zagrebu i njegovoj okolini*, *Izdanja HAD-a* 6, Zagreb, 1981, 129–152.
- Žeravica & Kovačić 2002 Z. Žeravica & L. Kovačić, *Konavle – Srednjovjekovna groblja*, Dubrovnik, 2002.

1. Položaj crkve sv. Jurja

2. Sv. Juraj s ostacima ogradnog zida i antičkim spolijama

3. Južno pročelje

4. Sjeverno pročelje

5. Urna s kružnim natpisnim poljem

6. Segment južnog pročelja

7. Segment sjevernog pročelja

Tabla 1. Položaj lokaliteta i izbor fotodokumentacije crkve sv. Jurja (foto: D. Perkić).

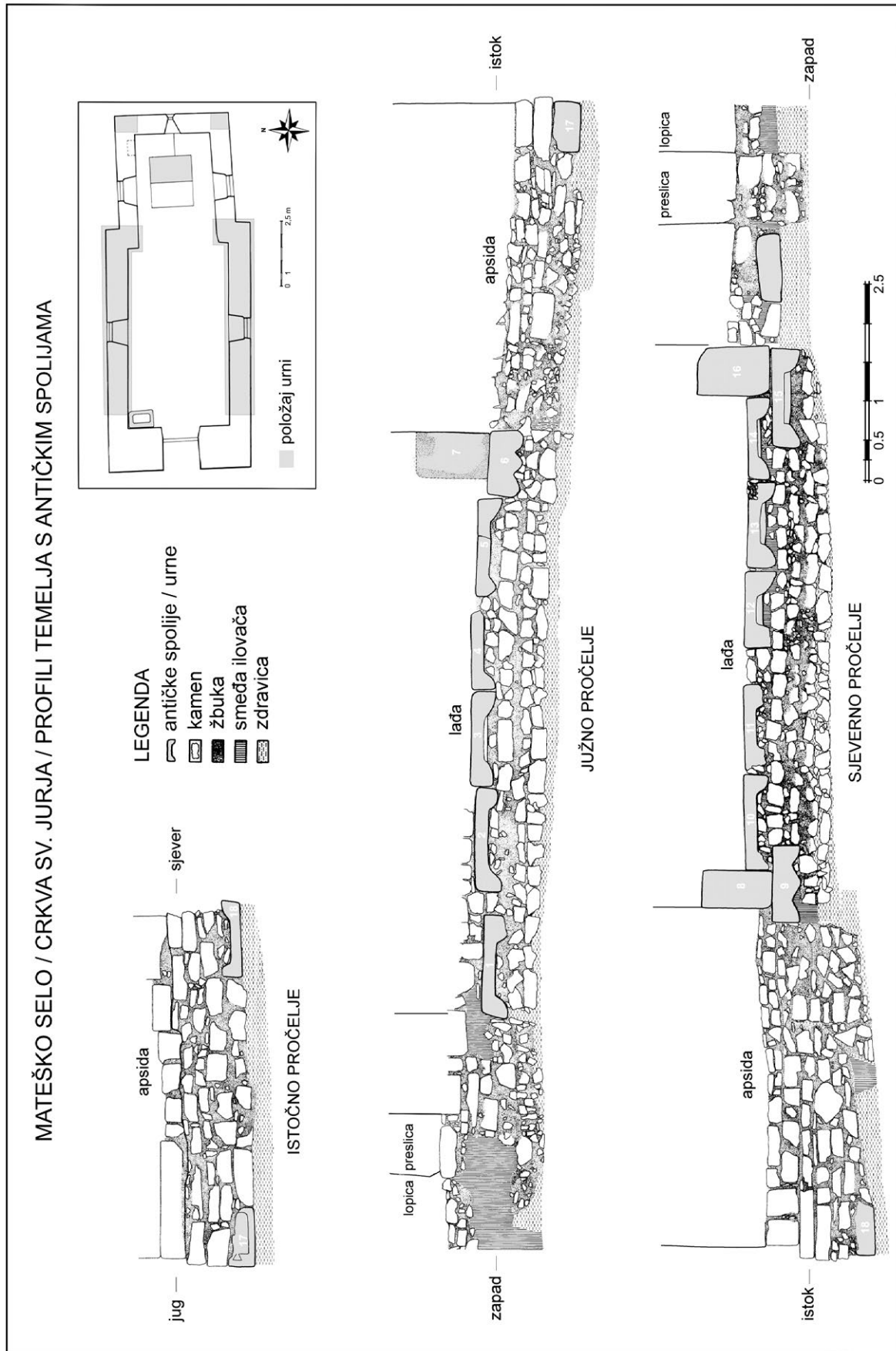

Tabla 2. Crkva sv. Jurja, Profili i tlocrt crkve s položajem antičkih spolija (crtež: M. Perkić, računalna obrada: D. Perkić).

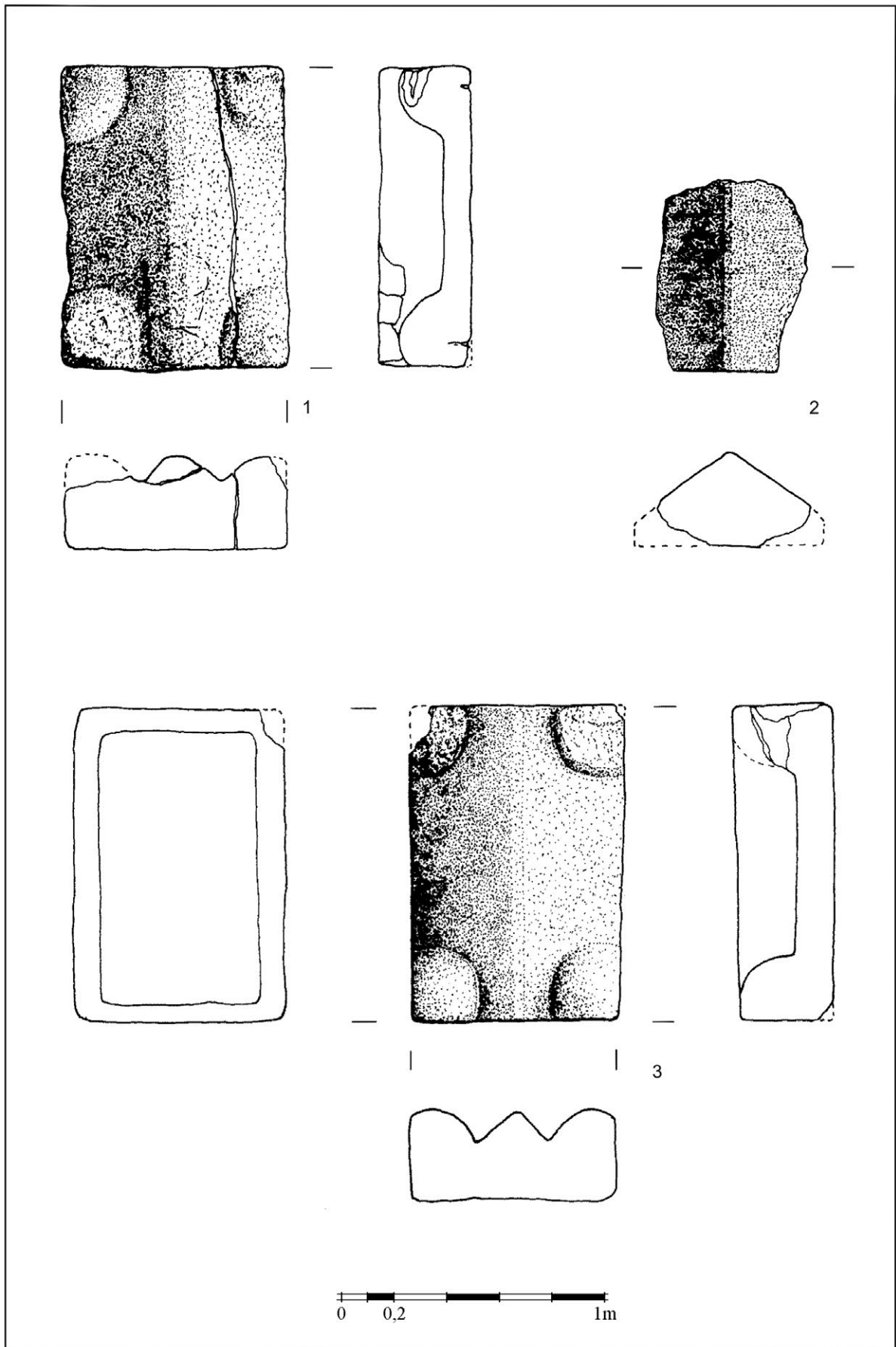

Tabla 3. Crteži antičkih kamenih urni (crtež: M. Perkić).

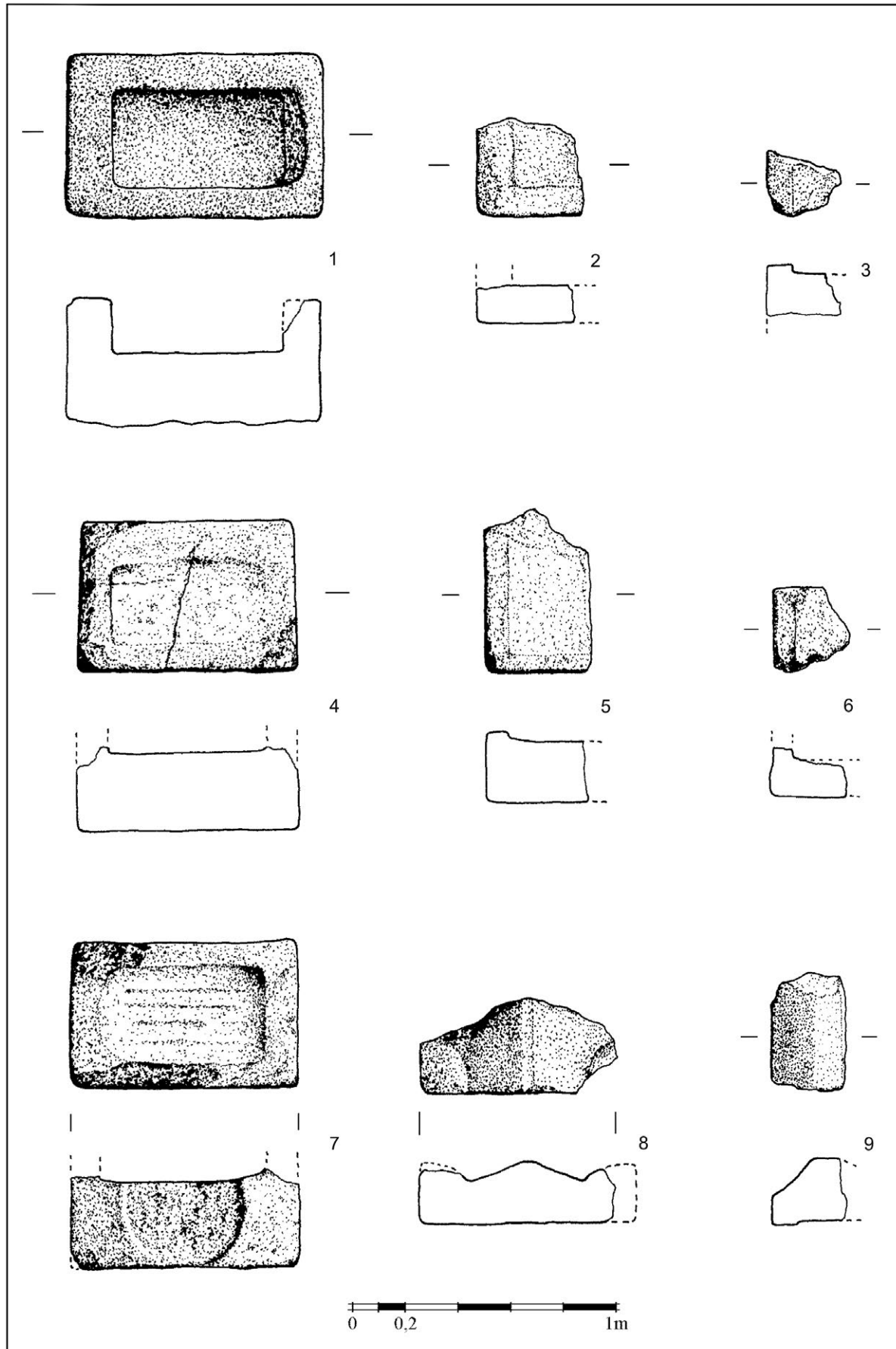

Tabla 4. Crteži antičkih kamenih urni (crtež: M. Perkić).

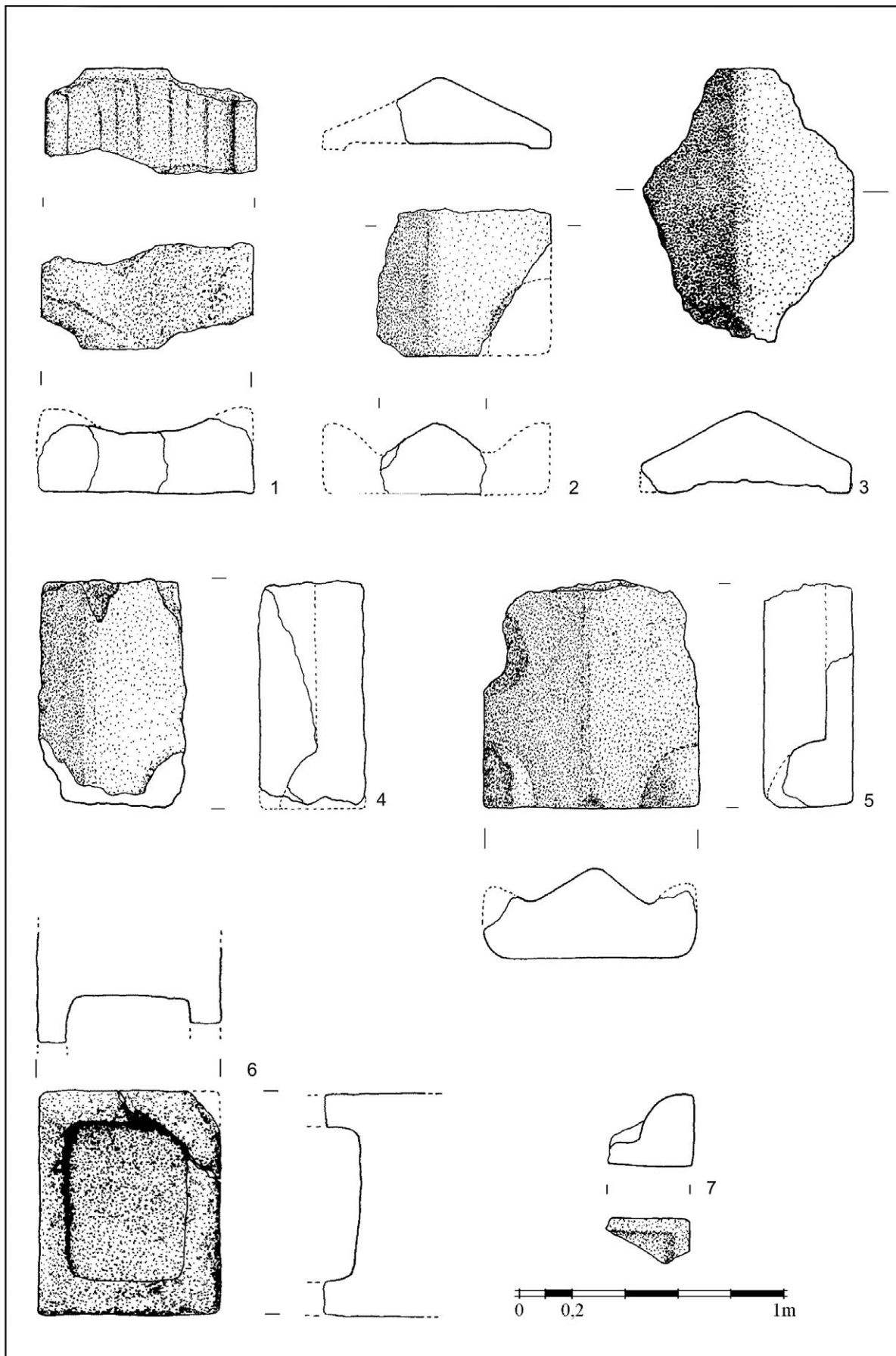

Tabla 5. Crteži antičkih kamenih urni (crtež: M. Perkić).